

СТАНОВИЩЕ

От проф. д-р Юлияна Крумова Маринова, дм

член на Научното жури, определено със Заповед № Р-109-327 гр. Варна, 01.06.2018 г. на проф. д-р Албена Керековска, д.м. – Заместник-ректор на Медицински университет „Проф. д-р Параскев Стоянов” – Варна, за Ректор

Относно: конкурс за избор за заемане на академичната длъжност „Професор” в област на висшето образование 7. Здравеопазване и спорт, професионално направление 7.4. Обществено здраве, специалност „Управление на здравните грижи”, за нуждите на Факултет „Обществено здравеопазване“, Катедра „Здравни грижи” съгласно обявен конкурс в Държавен вестник, бр. 36/27.04.2018 г.)

Кандидат в конкурса: доц. Силвия Борисова Димитрова, д.оз.н.

Със Заповед № Р-109-620/19.07.2018 г. на проф. д-р Красимир Иванов, д.м.н. - Ректор на Медицински университет „Проф. д-р Параскев Стоянов” – Варна съм определена да представя становище. Становището е изготвено въз основа на анализ на представената от кандидата документация в съответствие с изискванията и критериите на Закона за развитие на академичния състав в Р. България и на Правилника за развитие на академичния състав на Медицински университет „Проф. д-р Параскев Стоянов” – Варна.

БИОГРАФИЧНИ ДАННИ ЗА КАНДИДАТА

Силвия Борисова завършва Полувисшия медицински институт – гр. Шумен със специалност „Детска медицинска сестра“ през 1991 г. Работи като медицинска сестра в отделение по „Неонатология“ към ОРБ гр. Шумен (1991-1994 г.) От 1994 г. до 2005 г. е преподавател и ръководител на специалност „Медицинска сестра“ в Медицински колеж гр. Шумен. От 2006 година до момента е преподавател в Медицински университет гр. Варна, катедра „Здравни грижи“, Факултет по обществено здравеопазване, като заема последователно длъжност „преподавател“, „асистент“, „главен асистент“ и от 2013 година „доцент“. Доц. Силвия Борисова е ръководител на катедра „Здравни грижи“.

Придобива ОКС „бакалавър” по специалност „Социална педагогика“ от 1999 г. и ОКС „магистър“ по специалност „Социални дейности“ със специализация „Социална администрация“ от 2001 г.

Доц. С. Борисова има придобита в системата на СДО специалност „Първични здравни грижи“ от 2014 г.

Притежава образователна и научна степен „Доктор“ по научната специалност „Социална медицина и организация на здравеопазването и фармацията” от 2010 г. с успешно защитен дисертационан труд на тема: „Университетското образование на медицинските сестри като възможност за въвеждане на иновационни практики“ и научна степен „Доктор на науките“ по специалност „Управление на здравните грижи“ от 2018 г. с успешно защитен докторат на тема: „Приложение на стандарти по здравни грижи в извънболничната помощ“.

Последователно развива своите умения като професионалист и преподавател чрез многобройни квалификационни курсове в системата на продължаващото обучение (30 квалификационни курса).

Владее и ползва в работата си руски и английски език.

НАУЧНО-ИЗСЛЕДОВАТЕЛСКА ДЕЙНОСТ

Силвия Борисова е представила списъци на научните трудове (отделно за публикации и за участия в научни форуми), групирани на такива в чужбина и България, преди и след придобиване на академичната длъжност „Доцент“.

1. Количествено описание на публикациите и участията в научни форуми:

Пълният списък с научни трудове съдържа общо **109** заглавия, разпределени по видове, както следва:

- Дисертационни трудове – 2;
- Монографичен труд - 1;
- Учебници и учебни помагала - 9;
- Публикации в периодични научни списания – 46, от които 10 в чужбина;
- Пълнотекстови публикации в сборници – 23, от които 6 в чужбина;
- Участия в научни форуми - 28, от които 1 в чужбина.

От тях, научните трудове след придобиване на академичната длъжност „доцент“ са общо **50**, разпределени по видове както следва:

- Дисертационен труд – 1;
- Монография - 1;
- Учебници– 6;
- Публикации в периодични научни списания – 26, от които 9 в чужбина;
- Пълнотекстови публикации в сборници – 10, от които 1 в чужбина;
- Участия в научни форуми - 6, от които 1 в чужбина

Силвия Борисова е самостоятелен, първи или втори автор на 33 (66.0%) от публикациите след доцентурата, което отразява нейния личен принос в тяхната разработка.

2. Направления на научно-изследователската дейност и приноси от научните трудове:

Научно-изследователската дейност на Силвия Борисова е в предметната област на конкурса.

Приносите в научните трудове са представени задълбочено от доц. Силвия Борисова в приложената с документите по конкурса „Справка за приносите в научните трудове“, разработена задълбочено на 9 страници. Представени са в **4** тематични направления:

- иновации в обучението на медицинската сестра и други медицински специалисти;

- добри практики в здравните грижи;
- процес на професионализация на медицинската сестра;
- промоция на здраве (роля на медицинския специалист в здравното обучение).

Научните изследвания покриват проблематика, насочена към актуални и значими проблеми в областта на здравните грижи и сестринството в България и в международен мащаб.

Разпределението на представените научни трудове по **основни тематични направления** преди и след доцентурата е както следва:

Тематично направление в научните трудове	№ на публикацията от приложения списък с научните трудове
1. Иновации в обучението на медицинската сестра и други медицински специалисти.	*1, 16, 20, 22, 25, 53, 61, 63, 82, 87, 93, 94, 103 **7, 8, 9, 10, 11, 12, 33, 34, 35, 43, 58, 106, 107, 108, 109
2. Добри практики в здравните грижи.	*1, 6, 14, 15, 22, 28, 29, 30, 61, 65, 69, 71, 87, 88, 89, 92, 93, 105 **2, 3, 33, 37, 38, 41, 43, 48, 50, 51, 54, 55, 56, 57, 72, 73, 76, 78, 79, 97
3. Процес на професионализация на медицинската сестра	*4, 5, 18, 19, 21, 23, 24, 26, 27, 31, 32, 59, 60, 64, 67, 82, 84, 85, 86, 90, 99, 100 **35, 36, 39, 40, 42, 44, 45, 54, 56, 73, 75, 76, 78
4. Промоция на здраве (роля на медицинския специалист в здравното обучение)	*13, 17, 62, 66, 70, 91, 95, 96, 101, 102, 104 **46, 47, 49, 51, 74, 79, 80, 81, 106

* преди доцентурата

**след доцентурата

Количественото представяне на научните трудове преди и след доцентурата е потвърждение за **непрекъснатостта и последователността** на нейната научно-изследователска дейност в четирите тематични направления.

Приносите в четирите направления могат да бъдат обобщени като **иновативни в познавателен, методологически и практико-приложен контекст на сестринството: обучение, практика, професионализация в съвременното общество.**

С документите по конкурса Силвия Борисова представя Академична справка за **цитиранията на публикациите**, изготвена въз основа на автоматизираната информация от чуждите бази данни Web of Science, Scopus и Google Scholar, в които са открити **16 цитирания в чужди бази данни и 102 цитирания в български източници**, безспорно потвърждение за признанието и качеството на нейните научни трудове.

3. Научно-изследователски проекти, докторанти, специализанти:

Силвия Борисова участва в работата на **11 дългосрочни проекти**.

Силвия Борисова е **научен ръководител** на 6 докторанти; **научен консултант** на един докторант.

Тя е **научен ръководител** на 14 дипломанта по специалност „Управление на здравните грижи“.

По Закона за развитие на академичния състав в Р. България участва като член на **научно жури** по конкурси за присъждане на образователна и научна степен „доктор“ и академична длъжност „доцент“.

Участва в **редакционните колегии** на списание Здравни грижи и на Scientific electronic Journal “Health Academy Kastamonu” - Kastamonu University.

ПРЕПОДАВАТЕЛСКА ДЕЙНОСТ:

Силвия Борисова има 23-годишен преподавателски стаж. От представената „**Справка за учебна натовареност**“ е видно, че реализира между 353 и 414 часове за учебна година. Към момента на процедурата провежда обучение по 21 дисциплини в специалностите: „Медицинска сестра“ - 13 дисциплини; „Акушерка“ – 6 дисциплини; „Управление на здравните грижи“ – 1 дисциплина, и „Медицински козметик“ – 1 дисциплина, както следва:

Специалност „Медицинска сестра“ : Философия и въведение в сестринските грижи. Теоретични основи; Сестрински грижи при деца и възрастни с увреждания; Сестрински грижи при болни с хирургични заболявания; Сестрински грижи при болни със соматични заболявания; Сестрински грижи при болни с онкологични заболявания; Сестрински грижи в педиатрията; Сестрински грижи за неврологично болни; Сестрински грижи за психично болни; Сестрински грижи за възрастни; Сестрински грижи по домовете; Сестрински грижи в реанимацията и интензивната терапия; Грижи за здравето и болно дете; Предимство на естественото хранене при кърмаче; Сестрински грижи за родилка и новородено;

Специалност „Акушерка“: Философия и въведение в сестринските и акушерски грижи. Теоретични основи; Специални грижи при бременни и родилки с хирургични заболявания; Специални грижи при бременни и родилки в реанимацията и интензивната терапия; Специални грижи при бременни, родилки и гинекологично болни с инфекциозни и венерологични заболявания; Акушерски и сестрински грижи при онкологично болни жени;

Специалност „Медицински козметик“: Инжекционна техника;

Специалност „Управление на здравните грижи“: Иновативни практики в сестринството.

Силвия Борисова е **самостоятелен автор на учебно помагало** „Прилагане на сестринския процес в практиката на медицинската сестра“ и е **съавтор** на още 8 учебници и учебни помагала, 6 от които след доцентурата. Монографичният труд на Силвия Борисова „Новата роля на патронажната медицинска сестра в пълноценната грижа за деца до 3 годишна възраст“ безспорно ще бъде полезен и ще се ползва в учебния процес при студенти от специалност „Медицинска сестра“ и „Акушерка“.

Силвия Борисова участва в изготвяне на **проекти за разкриване на специалности** „Медицинска сестра“ и „Акушерка“ с ОКС „бакалавър“ в МУ „Проф. П. Стоянов“ - Варна; „Медицински секретар“ с ОКС „професионален бакалавър“ в МК – Варна; „Здравен асистент“ и „Болногледач“ към ЦПО към МУ - Варна; „Управление на здравните грижи“ ОКС „бакалавър“ и „магистър“; както и **проекти за разкриване на Филиали на МУ – Варна** в гр.Сливен и гр. Шумен за специалности „Медицинска сестра“ и „Акушерка“.

Членува в **научни и професионални и организации**: Българска асоциация на професионалистите по здравни грижи (БАПЗГ); Съюз на учените в България (СУБ) – клон Варна; Българско научно дружество по общественото здраве (БНДОЗ); Българска асоциация по общественото здраве (БАОЗ), Европейската асоциация по общественото здраве (ЕУРНА). Член е на Националния съвет по качество на БАПЗГ; на Контролния съвет на БНДОЗ; на Националния консултативен съвет „Здраво бебе – Здраво бъдеще“.

Силвия Борисова е удостоявана многократно с **награди и отличия**, като тук ще посоча някои от тях: Звание „Отличник на БЧК“ за активна червеноръстка дейност, 2005 г.; Диплома „Най-добър лектор“ – район Северна България, Национална образователна програма „Всичко за пубертета“ под егидата на Always – България, 2006 г.; Плакет и грамота за Научни приноси в сестринството на УС на БАПЗГ за 2013 година; Отличие за Научни приноси в сестринството за 2013 година на МУ Варна; Грамота за принос в обучението по сестринство, 2016 г.; Грамота за принос в развитието на Медицински колеж – Варна, 2017 г.; Грамота за принос в развитието на Регионална колегия към БАПЗГ в град Варна, 2018 г.

ОЦЕНКА: Давам комплексна висока оценка на кандидатурата на доц. Силвия Борисова Димитрова, д.оз.н. за заемане на академичната длъжност „Професор“. Със своята научна продукция като обем и качество, иновативността на приносите в научните трудове, компетентността и авторитета на ерудиран преподавател и заслуженото признание на нейния принос за развитието на сестринството, тя безусловно отговаря на изискванията, посочени в Закона за развитие на академичния състав в Р. България и на Правилника за развитие на академичния състав на Медицински университет „Проф. д-р Параскев Стоянов“ – Варна.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Давам своя положителен вот „Да“ за **присъждане на академичната длъжност „ПРОФЕСОР“** на доц. **Силвия Борисова Димитрова, д.оз.н.**

Убедено препоръчвам на уважаемите членове на Научното жури да **изберат** доц. Силвия Борисова Димитрова, д.оз.н. на академичната длъжност „**професор**“ в област на висшето образование 7. Здравеопазване и спорт, професионално направление 7.4. Обществено здраве, специалност „Управление на здравните грижи“, към Факултет „Обществено здравеопазване“, Катедра „Здравни грижи“ съгласно обявен конкурс в Държавен вестник, бр. 36/27.04.2018 г.)

29.07.2018 г.

Стара Загора

изготвил становището:

проф. д-р Юлияна Кр. Маринова

